



คณะกรรมการจรรยาบรรณ สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์



จรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ กับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

โดย อภิญญา เวชยชัย
ประธานกรรมการจรรยาบรรณ

24 กันยายน 2567





หัวข้อแลกเปลี่ยน

01

ความล้มพันธ์ของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565
ตาม พ.ร.บ. วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556

02

การตอบข้อหาหรือเกี่ยวกับ การกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย

03

การกำหนดที่มาของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

04

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจ
ปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคม
สงเคราะห์ พ.ศ. 2556

05

ข้อสังเกตบทบาทการดำเนินการของคณะกรรมการ
จรรยาบรรณและคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย



01

ความล้มพันธ์ของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ตาม พ.ร.บ. วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556




- ➔ สืบเนื่องแต่เดิม คือ สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ได้รับแจ้งเรื่อง จากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย จึงมีข้อหารือกลับไปสองประการ คือ
 1. กฎหมายวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มิได้เคยกำหนดผู้มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับ ตามกฎหมายมาก่อน จะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการหรือไม่อย่างไร เพราะบุคลากรของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565
 2. ในช่วงที่ผ่านมา สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในการลงโทษตาม มาตรา 45 46 และ 47 มาก่อน
- ➔ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้หารือกับคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้รับข้อหารือตอบกลับมา ที่เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และคณะกรรมการจรรยาบรรณ





02


การตอบข้อหารือเกี่ยวกับ การกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย (หนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา ที่ นร 0902/539, 27 ก.ค. 2567)





 กฎหมายวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่มีเจตนารมณ์ให้ **สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นองค์กรควบคุม การประกอบวิชาชีพในรูปของสภาวิชาชีพ** เพื่อควบคุมมาตรฐานและจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

 **สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มีฐานะเป็นนิติบุคคล** มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินกิจกรรม ออกข้อบังคับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ออกหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วย การยื่น คำกล่าวหา การสอบสวน การพิจารณา การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ในกรณีที่มีการกล่าวหา ผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ว่าประพฤติผิดจรรยาบรรณ

 การมีองค์ประกอบขององค์กรที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีนายกสภาวิชาชีพและคณะกรรมการบริหาร ที่รับผิดชอบดำเนินการ **มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ** ซึ่งมีอำนาจสอบสวน พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ประกอบ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ประพฤติผิดจรรยาบรรณ รวมทั้งลงโทษตักเตือนเป็นหนังสือ ภาคทัณฑ์ พักใช้ ใบอนุญาต โดยกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง 38 วรรคหนึ่ง และมาตรา 39 วรรคหนึ่ง โดย ในการปฏิบัติหน้าที่กฎหมายกำหนดให้กรรมการ จรรยาบรรณและอนุกรรมการจรรยาบรรณเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 42 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

 เมื่อพิจารณาสถานะทางกฎหมายของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์แล้ว สภาวิชาชีพฯ ไม่ใช่ กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมฯ ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่เป็น **หน่วยงาน ที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองซึ่งเป็นอำนาจฝ่ายเดียวของรัฐ**

 **คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการใช้อำนาจ ทางปกครองดังกล่าว จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ...**

 ดังนั้น จึงถือว่าคณะกรรมการสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ นายกสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และคณะกรรมการจรรยาบรรณ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็น **เจ้าหน้าที่ ของรัฐ** ซึ่งรับผิดชอบตามกฎหมายวิชาชีพ

 รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงประกาศให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายวิชาชีพสังคมสงเคราะห์



03

การกำหนดที่มาของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565



โทษทางอาญาเพื่อ

เนื่องจากปัจจุบัน มีการตรากฎหมายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ กระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน ส่งผลให้การฝ่าฝืนกฎหมายหรือการกระทำความผิดของประชาชนมีโอกาสเกิดขึ้นได้ง่าย เกิดโทษทางอาญาเพื่อ (overcriminalization) จึงได้มีการปรับเปลี่ยนบทลงโทษอาญา เป็นมาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญาสำหรับการกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรง ปี พ.ศ. 2564 มีการปรับแก้ให้เปลี่ยนโทษอาญา ที่สามารถเปรียบเทียบได้ปรับเป็นพินัย



ปริมาณคดีค้างค้ำง

ผู้กระทำผิดคดีอาญาจำนวนมากที่ถูกวินิจฉัยว่าได้รับโทษปรับโดยไม่ได้รับบทลงโทษอื่น ๆ มีเป็นจำนวนมาก ทำให้ปริมาณคดีค้างค้ำงในกระบวนการสอบสวนและกระบวนการบังคับใช้โทษปรับใช้เวลานาน อันส่งผลต่อขวัญกำลังใจประสิทธิภาพของผู้กระทำผิดที่ได้รับโทษสถานเบา



ลดเงื่อนไขเวลา

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาบทลงโทษตามข้อกำหนดในกฎหมาย (อันเป็นโทษสถานเบา) ได้ดำเนินการพิจารณาตามกรอบที่กำหนด ทำให้กระบวนการยุติธรรมคล่องตัว ลดเงื่อนไขเวลาช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการพิจารณาโทษอย่างเหมาะสม รวดเร็ว เป็นธรรม จึงมีการตรากฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ขึ้น



04

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ประกอบกับข้อ 10 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2566 จึงออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามมาตรา 45 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556

1. ประธานกรรมการการจรรยาบรรณ
2. เลขาธิการสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
3. รองเลขาธิการสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
4. อุปนายกสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์คนที่สอง

ร่วมกันเป็นองค์คณะ

เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย สำหรับกรณีตามมาตรา 47 แห่ง พ.ร.บ. วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556 ให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่ง ข้างต้นคนใดคนหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

ประกาศ ณ วันที่ 8 มกราคม 2567

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์





มาตรา 29

ตามกฎหมายวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 บัญญัติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด **ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย** นั้นบัญญัติไว้ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย ได้กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจรับเป็นพินัย ไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด



- **มาตรา 29** ห้ามผู้ใดประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ รับอนุญาตหรือกระทำด้วยวิธีใด ๆ ที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิที่จะประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ รับอนุญาตโดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
- **มาตรา 43** ห้ามผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ รับอนุญาตซึ่งอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต
- **มาตรา 45** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 29 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
- **มาตรา 46** ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารวัตถุใด ๆ ตามมาตรา 42 โดยไม่มีเหตุอันควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- **มาตรา 47** ผู้ประกอบวิชาชีพสค.รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 29* กำหนดว่า “ห้ามผู้ใดประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ รับอนุญาตหรือกระทำด้วยวิธีใด ๆ ที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิที่จะประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาตโดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เว้นแต่ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) การช่วยเหลือประชาชนตามหน้าที่พลเมืองดีอันเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม
- (2) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งทำการฝึกหัดหรือฝึกอบรมในความควบคุมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือสถาบันที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งสถาบันทางสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันทางสังคมสงเคราะห์อื่น ภายใต้ความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต
- (3) บุคคลซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรภาคเอกชนมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต
- (4) การประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์รับอนุญาตของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ



05

ข้อสังเกตบทบาทการดำเนินการของคณะกรรมการจรรยาบรรณ และคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

กรณีที่มีผู้ร้องส่งคำร้อง คำกล่าวหา กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ไปยังสภาวิชาชีพฯ สภาวิชาชีพฯ จะส่งคำร้อง/ คำกล่าวหาดังกล่าว มายังคณะกรรมการจรรยาบรรณ เพื่อให้ดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

เมื่อสิ้นสุดการสอบสวน คณะกรรมการจรรยาบรรณ จะดำเนินการออกคำสั่ง อันเป็นการลงโทษตามกฎหมาย เช่น การตัดเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

กรณีที่มีผู้ถูกร้องกระทำผิดจรรยาบรรณ ด้วยการฝ่าฝืนมาตรา 29 ตามบทกำหนดโทษในหมวด 6 ที่ระบุไว้ตามมาตรา 45 มาตรา 46 และมาตรา 47 ที่มีบทกำหนดโทษปรับ คณะกรรมการจรรยาบรรณ จะส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เพื่อพิจารณาฐานความผิด และรายละเอียดของโทษปรับ เพื่อดำเนินการต่อไป

1

คณะกรรมการจรรยาบรรณร่วมกันพิจารณาคำร้องดังกล่าว ตามขั้นตอนกระบวนการที่กำหนดไว้ตามข้อบังคับ เพื่อตั้งคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือตั้งคณะอนุกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้อง ผู้ร้องที่เกี่ยวข้อง และพยานบุคคล เพื่อพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นเข้าข่ายละเมิดจรรยาบรรณในส่วนตัว อย่างไร มีหลักฐานและเหตุผลใดในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว จากนั้นส่งข้อเสนอในการพิจารณาข้อสังเกตและบทลงโทษให้คณะกรรมการจรรยาบรรณชุดใหญ่เพื่อพิจารณา

2

3

คณะกรรมการจรรยาบรรณพิจารณาบทลงโทษแล้ว จะส่งเอกสารกลับไปให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องพิจารณา กรณีที่ต้องการจะอุทธรณ์ สามารถดำเนินการอุทธรณ์ในขั้นตอนนี้ได้ หากเลยระยะเวลา 30 วัน ที่กำหนดไม่มีการยื่นอุทธรณ์ แสดงว่าทั้งสองฝ่ายยอมรับบทลงโทษดังกล่าว และจะดำเนินการส่งผลการพิจารณาให้สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เพื่อทราบและบันทึกในประวัติของผู้กระทำการละเมิดจรรยาบรรณต่อไป

4

5

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เป็นกฎหมายใหม่ สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ยังไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์เพื่อการดำเนินการปรับ ทั้งลักษณะโทษ จำนวนค่าปรับที่เหมาะสมและเป็นธรรม คณะกรรมการปรับเป็นพินัยฯ ได้หารือกันในการกำหนดการจัดทำคู่มือ กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการปรับเป็นพินัยให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตว่ากรณีใดเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการจรรยาบรรณ และกรณีใดเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

6